ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВÔВЪ. СЕРЕДА **Ч. 7.** Дня 11/23 Сѣчня 1850.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбираюшихъ въ Редакціи: четвертьрочна 1 рень. 15 кр. ср.; пôврочна 2 рень. 30 кр. ср.; через почты: четвертьрочна 1 рень. 35 кр. ср.; пôврочна 3 рень. 10 кр. срб.

Дописъ Рады Жовкôвской:

Всечестная Головная Радо!

Вычиталисьмо въ „Зорѣ", що Всечестный Крылошанъ Господинъ Кȣзьмемскій оуже третій разъ длѧ справы народной до Вѣдня ôдъѣхавъ, и теперь довше оуже якъ мѣсяць тамъ бавитъ. Ревнôсть его длѧ добра нашого бѣдного народа есть намъ вѣдома, знаемо о тôмъ, що длѧ оущасливленія народа надвережае здоровье, и различніи неприємности зносити ще мае; также не маліи издержки поноситъ. Просимо длѧ того ôдъ нашой окрȣжной Рады томȣ такъ народолюбномȣ мȣжеви выразити наше почтеніе и чȣвственнȣю вдячнôсть, дабы го Богъ оукрѣпивъ въ его силахъ и сотворивъ емȣ въ здравіи и спасеніи многая лѣта. Просимо также дабы Всечестная Рада обмыслила якое знаменіе вдячности народной жертвовати мȣ за его народнȣю ревнôсть и пôднятіи трȣды длѧ добра народного.

Изъ Жовкôвской Рады дня 13/25 Жовтня 1849.

До Рады въ Жовквѣ:

Пречестніи Братя!

Съ высочайшимъ оудовольствіемъ приняли мы посланіе Вашое изъ 25. Жовтня 1849, що заслȣги и подвиги нашого В. Председателя около блага рȣского народа высоко почытаючи, емȣже искреннȣю подякȣ объявилисьте. — Тȣюже В. Председатель мило приняли, и оусердно Вамъ за тое подякȣвати благоволили, съ тымъ замѣчаніемъ, не тôлько емȣ, но всѣмъ тымъ, що около добра рȣского народа съ оуспѣхомъ працюючи тымже ревно ся занимаютъ, оузнаніе и честь народа принадлежитъ.

Далій велѣли В. Председатель. Васъ Поч. Братя оусердно просити, дабысьмо въ ревнôмъ дѣланію Вашôмъ около рȣской справы не оуставали, робота бо великая, дѣлателій мало.

Просвѣщеніе, торговля, земледѣльство, вещественный бытъ народа, потребȣе ще много а много подвигôвъ изъ нашой стороны, бысьмо народъ рȣскій въ благосостояніе впровадити могли.

Особливо такъ якъ доси въ Вашôй вѣрности къ Правительствȣ Ракȣскомȣ не оуставайте, понеже нашое благо съ благомъ Правительства тѣсно полȣчено есть — надъ оусысканими и ôдъ Высокого Правительства намъ наданими свободами бдѣтъ, дабы во нѣчемъ не оутерпѣли вреда. Тагаръ той великій на

нашихъ плечохъ лежитъ, просимо дȣже Ч. Братія, не медлѣте намъ тымъ облегшити, если о добро рȣского народа дѣйствительно, ревно и искренно промышляти бȣдете — Совокȣпленій бо силы могȣтъ только сдѣлати тое, же народъ нашъ въ славѣ и щастю возросте, и потомніи вѣки всѣхъ достойныхъ около добра народа рȣского працюючихъ мȣжей въ своей памяти заховȣвати; и о ихъ спасенію Бога Вышнаго просити бȣдȣтъ.

Касательно Вашего желанія, що Вы Преч. Председателю на знакъ почести таковый знакъ жертвовати желаете, маемъ честь оувѣдомити, що Рада Головна тое подъ обрадȣ взяла.

Миръ и благословеніе Отца Небесного да бȣдетъ съ всѣми Вами.

Одъ Рады Рȣской Головной.

Львовъ дня 13/1 Сѣчня 1850.

О домѣ народномъ.

Если оузнаемъ тое, що домъ народный для насъ Рȣсиновъ есть дȣже важное дѣло, то запевно Ч.Ч. читателѣ за зле менѣ не возьмȣтъ, если тȣтъ де що знову о томъ домѣ напишȣ; побесѣдовати не зашкодитъ.— Тымъ больше о томъ предметѣ, тȣтъ де що коротко еще напомянȣти обовязаннимъ ся бути чую, чимъ Ч. Редакція „Зори" томȣ предметȣ мѣсце въ своимъ письмѣ радо отверае.

Мое писаніе есть отвѣтъ противо статіи въ „Зорѣ" Ч. 4. с. г. одъ Г. Ю. С., оумѣщенной.

Зражае ся тимъ дȣже Г. Ю. С., щомъ написавъ, абы мы на тое гадали, якбы то изъ домȣ народного найбольшіи пожитки полȣчити и ихъ на потребы народній обертати можна; и обертае въ смѣхъ тую мысль, що склепы до пожиткôвъ также причинити ся змогȣтъ. Повѣдае, щобы на тое сусѣды казали, якбы склепы крамскіи тамъ побачили? Нȣ! пытаю я ся, многожъ то намъ сусѣды до теперь помагали? Може хоть одного сусѣда нашая доля лихая обходила? И има навѣтъ сусѣды намъ заперечали! А если де коли що о насъ писали то не вглядаюче въ нашое бѣдное состояніе, только лукаво передъ свѣтомъ насъ изображали.

Лѣпше бы было, щобысьмо больше саміи на себе, якъ на сусѣдôвъ, больше на нашȣ пользȣ, якъ на ихъ бесѣдȣ оуважали.

Мы зачинаемо ґаздовати на нивѣ хабазами и бодаками порослой, по томȣ должній мы больше о плȣгы и обороны, якъ о перетенѣ и шовковіи шаты ся постарати.

Най ми вольно бȣде поспытати ся Ч. Ю. С. що онъ загадавъ, бы теперъ въ той домъ поставити? Може бібліотекȣ, мȣзеа и Ґабѣнеты? — Отъ была бібліотека до 50.000 книжокъ досягающая, были и Ґабинеты, а якȣю же они для народа рȣского яко такого пользȣ принесли? — Нѣякȣ. — А чижъ мы бібліотекȣ исключаемо, бы ей тамъ не было? Чижъ мы о потребѣ бібліотеки народной оуже не бесѣдовали?

Далѣй казалисьмо, що сȣть въ народѣ міліоны, и же народъ домъ собѣ поставитъ; иначей ся рѣчь мае зъ мȣзеами и бібліотекою. Чижъ Г. Ю. С. не знае, що тіиже коштȣютъ? Кто заперечитъ, що на мȣзеа и такȣю бібліотекȣ, якая ся въ домȣ помѣстити може, далеко большȣ часть гроша потребно есть, якъ на домъ самъ? Мы только въ мѣрȣ якъ прыходи изъ домȣ полȣчати бȣдемо, о розширенію бібліотеки погадати можемо. Чи оутримане самое домȣ большіи издержки не вымагае? Або може спасительнимъ было бы домъ создати, но его порожно оутримати?

Якъ кождый безсторонный читатель ся дорозȣмѣвае, запомога талантамъ рȣскимъ дана, есть во нынѣшныхъ состояніяхъ найважнѣйшое дѣло. Пытаю я ся В. Ю. С., одкіи же тіи молодцѣ таковȣю запомогȣ полȣчати маютъ? Чи що рокȣ бȣдȣтся до народа

…сланники о тꙋю запомогꙋ просяще посла… ? Не лꙋчшежъ изъ домꙋ самого таковїи …помоги полꙋчати? Въ народѣ сꙋть правда миліѡны, но най Ч. Ю. Є. ꙋчинитъ тоє, бы ôдъ народа кромѣ на дôмъ потребныхъ грошей еще на стипендїя нꙋжный капиталъ полꙋчивъ, а тогди признаю, що Ч. Ю. Є. славноє дѣло выдꙋмавъ.

Тогда ꙗкъ не нарôдъ цѣлый, но единственнїи особы бꙋдꙋтъ миліѡнеры, тогда не бꙋдемъ ся о тоє все такъ дꙋже жꙋрити. Въ прочемъ бы дôмъ (слѣдственно цѣлый) наймомъ пꙋстити, признаюсь, що не понимаю, ôдкій таковая гадка Ч. дописователя ся взяла; ꙗ о тôмъ николи не бесѣдовавъ; ꙗ тôлько на излишнїи напъ днесь еще не конъче потребнїи комнаты и на обиталища, которїи бы воспиталище молодцѣвъ займати мали, позиравъ.

Каже Ч. Є. же дôмъ народный повиненъ бꙋти „величественный и лѣпій, абы нарôдъ съ ꙋпованїемъ на него погладавъ.“ Нꙋ! додаймо, щобысьмо самъ дорогоцѣнный изъ Ꙋральскои платины дôмъ ꙋже готовый имѣли, щобысмо его самими тôлько мꙋзеами позакидали, ꙗкажъ полза пытаю ся для народа зъ того? Ото такъ самая, ꙗкъ передъ Мартомъ 1848. Чи зъ лѣпоты ꙋже и ꙋпованїе выйде? або зъ самого ꙋпованїя хосенъ выросте? Кождый, кто на лоттерїю ставитъ, має ꙋпованїе, но де хосенъ? Не той корабль є добрый изъ золота лѣпно збꙋдованый, но той, который найскорше плыне и вѣрно до пристани заведе. — Нашъ дôмъ повиненъ также и лѣпно созданъ бꙋти, або же мы може собѣ того не желаемо? Чижъ не можна вкꙋсъ съ найбôльшою можливою ползою полꙋчити. Гадає Ч. Ю. Є., що гасити жаждꙋ славолюбїя завше веде до спасенїя? Нѣтъ! Веде оно часомъ и до гибели. Полза для отчины, то єсть, въ чемъ спасительноє славолюбїє состоитъ; инакше имѣемъ тôлько краснꙋю шапкꙋ, но — безъ головы.

Чи нарôдъ рꙋскій ꙗко такій не бꙋде свои потребы мати, а въ тôмъ слꙋчаю, ôдкій потребнїи грошû на тоє полꙋчати бꙋде? Чи ся безꙋстаннїи складки народови не сприкрятъ? Не оденъ рôкъ еще перейде, закимъ нашъ нарôдъ ôдъ давнои нꙋжды отрясеся; потомꙋ зможемо, ба и должнû бꙋдемо дôмъ народный и до тогдашного состоянїя народа ꙋпотребити. Сꙋть малодꙋшнїи, которїи на самꙋю гадкꙋ домꙋ народного трепещꙋтъ, и нїꙗкои возможности того дѣла не видятъ. И для нихъ бꙋло моимъ обовязкомъ оказати, що жебы и запомога ôдъ народа скꙋдно выпала, сꙋть еще способы, до цѣли дôйти. — И такъ создаючи однꙋ часть домꙋ, можь прирости изъ того на созданїє дрꙋгои части обертати. Ꙗкъ очевидно бꙋде, що дôмъ приросты несе, то можъ ся бꙋде потомꙋ и зажичити, а довгъ на домꙋ заинтабꙋльовати.

Не сомнѣюсь, що мꙋжû просвѣщенїи могꙋтъ вишїи и спасительнѣйшїи мнѣнїя свои въ тôмъ взглядѣ объявити; ꙗ чимъ могꙋ, до общого блага причинити ся хочꙋ, лѣпше бо дѣлати, ꙗкъ ꙋставати; а по словеси одного благоговинного писателя: Вы Ч. Ч. братїя дѣло исправляйте, но не проклинайте.

Рꙋдно 7/1 1850

Трещаковскій.

СЛОВО

ко поправѣ выхованья дѣтей сельскихъ.

Училище.

(Продовженье).

И що зд̀ѣлано? Госꙋдарственнымъ закономъ знесене є особенноє пасенье хꙋдобы, то громада наняла громадского скотаря, всѣ мꙋсѣли до череды выганяти, а ôдъ тогди не вôльно бꙋло детинꙋ пôдъ карою товаръ пасти гнати. Родичи, которїи не хотѣли дѣти до школы посылати, тôлько разы карꙋ платили, сила разы детина въ школѣ не бꙋла. Зъ грошей сыхъ кꙋпо-

вано длѧ бѣдныхъ книжки. Сли бы детина заслабла, то родичи маютъ дяка оусвѣдомити, въ противно̂й слȣчайности бȣдȣтъ сѧ оуважати ꙗко тїи, що не хочȣтъ посылати. Поставлені̂ бȣли десѧтники, которыхъ довжностевъ бȣло, що день дѣти своего окрȣга до школы приводити. Каждый день о одно̂мъ часѣ звонилось на школярѣвъ, и красный то бȣвъ видъ, ꙗкъ на голосъ колоколчика зъ всѣхъ сторонъ десѧтники вели и малесенькі̂ и бо̂льшичкі̂ дѣтоньки до школы и ихъ оучителеви о̂ддавали. То тервало такъ два либо три мѣсѧцѣ; але ꙗкъ родичи тай дѣтоньки наломились, то десѧтники оустали, и лише самъ провизоръ шко̂льный звѣдȣвавъ школȣ, чи сȣть всѣ, и про що той либо оной детины не ма. Которїи мали домо̂въ за далеко, приносили си по кȣсневѣ хлѣба, тай черезъ полȣдне въ школѣ лишались.

Предцѣ знаходились люди, що то̂й спасительно̂й оустановѣ противились; але въ честь Оугрынова бȣло ихъ мало, трохъ либо чотырохъ, и то по бо̂льшомȣ бȣрлаки. Найзȣфальшїи зъ нихъ бȣвъ Гаврыхъ Дебелякъ. Той вже два разы карȣ заплативъ, а детинȣ такой не посылавъ; ко̂лька разы запрашавъ го до себе мѣсцевый священникъ, и що то̂лько можь представлявъ мȣ; але годѣ бȣло що порадити, — а тȣ подобало его оупоръ зломити, на що одна о̂вцѧ мае заражати цѣле стадо.

Бȣкъ то человѣкъ выбачте — глȣпый, тай никто съ нимъ не заходивъ сѧ. — Тогди то пославъ во̂йтъ присѧжного по Дебеляка. Ледво що тамтой во̂йшовъ до хаты, тотъ часъ ставъ и Дебелякъ лютитись, змѣривъ ꙗкравими очима присѧжного, и лявъ начимъ свѣтъ стоитъ: Вы дербны волочитесь по селѣ не знати за чимъ. Бодайсте пропали съ вашевъ школовъ, волю пропити, ꙗкъ на книжкȣ дати. Въ насъ того не бȣвало. Мо̂й дѣдъ и батько не знали азбȣки, а хлѣбъ ѣли; то школа, щобъ въ стодолѣ що бȣло. А мо̂й сынъ по що маесь оучити, чи во̂нъ бȣде дякомъ либо паномъ? Цѣсарь даровавъ паньщинȣ тай и школȣ. — Але присѧжный не довго слȣхавъ Дебеляка и занявъ го до во̂йта.

Змѣркȣйте добрїи люде, ꙗкъ то не смысленно говоривъ Дебелякъ. Таже то не про тое оучатъ сѧ сельскїи дѣти, що бы зъ нихъ бȣли паны та дяки, бо кто бы на хлѣбъ робивъ; але про тое, що бы и въ громадѣ бȣли честнїи Христїяни, добрїи господари, дерзкїи обывателѣ, словомъ що бы тȣтъ и въ вѣчности бȣли щасливїи. Добре то сли кто що оумѣе, бо не знае, на що мȣ придатись може. Ꙗкъ то мило на примѣрь сли детина въ войскȣ зъ далекой чȣжины до родины своею власною рȣкою напише и не потребȣе чȣжого пера наймовати, тай мȣ свои тайни о̂дкрывати; най то скажȣтъ матери, що о̂дъ своей детины таке письмо оудержали. Не плакали они зъ радости? не благословили той часъ, въ которо̂мъ ихъ детина до школы ходила? Послѣ сего не знаемо, ꙗка кого доля жде; не одномȣ талантȣ початки на селѣ бȣли первымъ степенемъ до высокихъ достойностей; такъ при покойно̂мъ Цѣсарю Францишкȣ I. бȣвъ первымъ притѣлеснымъ лѣкаремъ сынъ оугорского селянина. — А о̂дкїи то нашъ наро̂дъ такъ многочисленный стогнавъ въ неволи, сли не зъ бракȣ просвѣщенїя? Скоро Австрїя звернȣла взоры на просвѣщенїе народа рȣского, стала и доля его полѣпшатись, и теперь далеко лȣчше бы намъ бȣло, сли бы всѣ рȣками и ногами образовались. А о̂дкїи и теперь походитъ, що жиды такъ селянъ ошȣкȣютъ, самі̂ не працюютъ коло поля, лише зъ кервавого трȣдȣ селянина живȣтъ, сли не зъ того, що и селяне мало що оумѣютъ, и дѣти до школы не посылаютъ? „Цѣсарь даровавъ паньщинȣ тай и школȣ" що за глȣпота, ꙗка то неблагодарио̂сть! Цѣсарь даровавъ паньщинȣ, що бы тимъ лȣчше дати селянамъ спосо̂бно̂сть образоватись.

Заравлаете теперь, то вже маете и за що книжкꙋ кꙋпити и детинѣ чоботы справити, тай є и часъ ю до школы посылати. — О іаке то безꙋмное правило „въ насъ того не бꙋвало" сли бы на то прійшло, то вы намъ и теперь не обитати въ свѣтлицахъ, но въ іамахъ и лѣсахъ, бо такъ прадѣды обитали. — Таже человѣкъ все повиненъ искꙋшати (тревовати), а що добре держати.

Привели Девелака до войта. Сей выдачи що съ нимъ въ хорошій способъ годѣ що порадити, загрозивъ мꙋ, що, сли разъ ще не пошле хлопца до школы, то донесе го до зверхности, и бꙋде на 48 годинъ о хлѣбѣ и водѣ замкненъ. Девелакъ знаючи що съ войтомъ не ольто такъ шꙋтити, змякъ, обѣцавъ детинꙋ до школы посылати книжкꙋ ей кꙋпити, перепросивъ священника и громадꙋ, и одъ тогди вже правилно своего Трофима посылавъ. Дрꙋгіи емꙋ подобніи почꙋли страхъ, тай пойшли за его примѣромъ.

Добрый дякъ.

Новый дякъ звавъ ся Іаць Доброволинъ. Бꙋвъ то ще молодый человѣкъ, але ревный, своемꙋ званію одповѣдный, и съ залюбованьемъ оданъ, добрый оуставникъ, правою рꙋкою священника, мавъ честь оу громадѣ, а дѣтоньки такъ голꙋбивъ до себе, що до него лепли мовь до медꙋ. — Мавъ тꙋтъ вже постоянное мѣсце. Все то бꙋло щастьемъ для громады.

Найперше старавъ ся, хожене до школы дѣтамъ оусолодити; казавъ имъ: Вы дѣтоньки и тꙋтъ и въ вѣчности тимъ хꙋтше бꙋдете щасливіи, чимъ прилежнѣйше школꙋ посѣщати не проминете. То бꙋде для мене найбольшая радость, сли дещо хосновитого навчитесь. Але бачите, везъ мꙋки не ма наꙋки. Чого ся Ивась не навчивъ, то и Иванъ не бꙋде оумѣти. Дѣти приобѣцяли, що до школы пильно бꙋдꙋтъ ходити и красненько вчитись. Сли вступовавъ до школы прославивъ Бога: Слава Исꙋсꙋ Христꙋ! — а дѣти: На вѣки слава! Радꙋюсь, казавъ дальше, що васъ бачꙋ здоровыхъ, а чи хочетесь и нынѣ оучити? Отповѣли всѣ: Хочемо. — То тимъ милѣйше васъ бꙋдꙋ наставляти. Передъ и по школѣ завсегди бꙋла молитва. Смотривъ, чи дѣти оумытіи, вычесаніи, ногты чи обрѣзаніи, одежда чи не подерта и казавъ, найбольше є, кто мае чистое тѣло, бꙋде мати и чистꙋю дꙋшꙋ. Школꙋ державъ тры годины зъ рана, а двѣ по полꙋдни. По школѣ по одчинявъ окна для изправленія воздꙋха. Особенно на тое натискавъ, щобы дѣти регꙋлярно ходили, казавъ бо: кто не ходитъ регꙋлярно, той не ходитъ. И справедливо, бо сли всѣ въ одномъ сходятъ ся часѣ, и однаковіи книжки имѣютъ, то сли вчитъ ся одного, вчатъ ся всѣ; въ противномъ разѣ кождого годѣ окромѣшно вчити, и наꙋка не пойде. Школꙋ контровавъ, и въ часѣ годинъ школьныхъ никто бы его не бꙋвъ зопенивъ. Нꙋжда лише бꙋла зъ початкꙋ, що до отправы мꙋсѣвъ ходити, бо въ селѣ не бꙋло такъ съ кимъ священникови отправляти. Але сли ишовъ, то бравъ съ собою большіи дѣти, а тіи въ короткомъ часѣ такъ ся вывчили, що его мѣсце застꙋпили, а онъ оуже одъ школы не одрывавъ ся. Мѣстный священникъ дꙋже томꙋ радовавъ ся, и якъ мꙋгъ, такъ съ дѣтьми мꙋчився, щобы лише дяка одъ школьныхъ годинъ не одривати. Для того, сли де бꙋвъ похоронъ або парастасъ, то дякъ вызначавъ здобнѣйшіи дѣти, и тіи хоть на годинꙋ опꙋстили школꙋ, не втратили черезъ тое, бо оуспѣвали въ пѣнію церковномъ. Нꙋжда то велика, сли дякъ є разомъ оучителемъ, и желати бы належало, жебы въ кождомъ селѣ бꙋвъ оучитель, оданый лише школьной наꙋцѣ; бо хотайбы и ревный дякъ, то не оутропитъ все загодити, щобы добре бꙋло. — Священникъ тай дякъ завсегди сказꙋвали: що рꙋское набоженьство найлꙋчша школа для молодежи, бо оно представляе нашꙋ вѣрꙋ, а вѣра спа-

ела нашȣ народнôсть ôдъ крайной погибели, и мабȣть вънесе ю на мѣсце ей принадлежаще. Єли свѧщенникъ не бȣвъ занѧтъ, дѣти кождого дне ходили на слȣжбȣ божȣю, а завсѣгди спѣвали. Въ недѣлю передъ слȣжбовъ Божовъ давъ сѧ знакъ въ звôнокъ, дѣти зôйшлись въ школѣ, дѧкъ посмотривъ чи сȣть всѣ, и такъ парами ишли до церкви. Въ школѣ вчились пѣнїѧ по гласахъ и по їермолою. Дѧкъ написивавъ на таблици сольки, и такъ кôлканадцѧтъ здôбнѣйшихъ разомъ вчилось. Ꙗкъ вже оуспѣхъ здѣлали, обзнаймивъ съ книжками церковными, розказовавъ, длѧ чого разъ зъ той, дрȣгїй разъ зъ дрȣгой книжки спѣваесь, и заставлѧвъ ихъ до спѣванѧ; лȣчшїи хлопци читали апостолъ, а родичи дȣже радовались, єли ихъ детина читала. — За два, за три лѣта такъ вправивъ здôбнѣйшихъ школѧрѣвъ, що и въ крылосѣ могли спѣвати. Тогди то поставлѧвъ здôбнѣйшихъ на лѣвôмъ крылосѣ, а славшыхъ на правôмъ съ собою. Що дѣти оумѣли, то сами спѣвали; дѧкъ пôддававъ лише голосъ, и дальше лишь втȣровавъ. — Хоть коли хлопець ошибнȣвъ, то не сердивъ сѧ оу церквѣ, не фȣкавъ, а тымъ меньше дрȣлѧвъ. Ꙗкъ такъ кôлька лѣтъ попрацювавъ, то такъ красно спѣвали, що ажъ мило бȣло. Доси зъ той школы вышло дѣйстно ôсмьнадцѧтъ дѧкôвъ, которїи при инчихъ церквахъ ꙗко дѧки и помочники школы маютъ кȣсень хлѣба, и честь приносѧтъ Добровлинови, и цѣлôй громадѣ Оугрынôвской. Коли потреба до ꙗковой церкви дѧка, то просѧтъ либо Оугрынôвского свѧщенника либо Добровлина.

Въ школѣ на тыждень тричи свѧщенникъ преподававъ наȣкȣ вѣры, а дѧкъ повтарѧвъ, оучивъ такожь сей читати, писати, раховати, а все по рȣски; здôбнѣйшїи вчились и по польски и нѣмецки. Въ вôльныхъ годинахъ читавъ дѧкъ дѣтѧмъ правила чемности и приличности, о поправѣ газдôства, либо ходивъ съ ними на поле, заставлѧвъ ихъ надъ роземотромъ чȣдесныхъ дѣлъ природы, и наводивъ до величанїѧ Всевышнаго, або бравъ ихъ до садȣ, вказȣвавъ, ꙗкъ то сѧ деревина щепитъ, до стебника, и розказовавъ о пщельничествѣ. Такъ оумѣвъ дѣти заполнити, що николи не гайновали.

Жѣнка того дѧка, бȣдȣчи зъ лȣчшого домȣ, єли мала часъ, показȣвала дѣвчѧтамъ, ꙗкъ то шыти, чȣлки (поньчохи) робити, платѧ и одеждȣ краѧти, прати, здоровый хлѣбецъ печи, смачный сыръ ôдгрѣвати, и коло набѣлȣ заходитись.

Єли дѧка де просили на оупоминки, то не пôйшовъбы, щобы не знати що, коли бȣла школа; доперь коли дѣти розпȣстивъ, то прїйшовъ на годинкȣ, и хȣтко ôдходивъ щобъ до школы не спôзнити сѧ.

При всѧкôй ревности Добровлина нѣкоторїи оу громадѣ не познавались и казали: коли длѧ комашни не хотѣвъ школȣ опȣскати, то гордый; невôщикъ то дѧкъ, то си и напивъ, и поспѣвавъ и переночовавъ; дрȣгїи казали: а дивѣтъ но, ꙗкъ то дѧкъ нашими дѣтьми въ церквѣ заставлѧесь. Але дѣти не про тое спѣвали, щобы си дѧкъ легше зробивъ; але про тое, що детина, єли лишь спȣскаесь, а сама не бȣде спѣвати николи не наȣчитъ сѧ. — Тое дѣялось въ хосенъ дѣтей. Бȣли такожь неблагодарнїй, приходили до свѧщенника тай казали: Наши дѣти по сторонахъ, а тȣ чȣжїй дѧкъ; теперъ проводы, той дѧкъ вже давно здѣ пробȣвае, най бы кто зъ нашихъ дѣтей бȣвъ. Свѧщенникъ же оуказавъ мерзôсть неблагодарности, про тое що Добровлинъ давъ ихъ дѣтѧмъ способъ до оутриманѧ жизни, лишати го живобȣтїѧ. — Такъ все вже оумовкло. Добровлинъ на тое сказавъ: Ще сѧ той не народивъ, щобы всѣмъ догодивъ, а коли красно свого дѣла пантровавъ, на ничь не зважавъ.

(Продовженье слѣдȣетъ).

Мило намъ дȣже донести Ч. Ч. родимцамъ, ꙗкъ сильно чȣвствїе о славѣ и пользѣ народа въ декотрыхъ Рȣсинахъ сѧ ôдзывае, такъ, що декотри̂, нимъ еще Рада Головна взглядѣ складокъ на до̂мъ народный ôдозвȣ до рȣского народа выблагодити могла, оуже зъ розличныхъ сторонъ и бо̂льшїи и меншїи датки на жертвенникъ отечества складани̂ бываютъ. Показȣе сѧ, що таковое чȣвствїе не то̂лько въ просвѣщенныхъ, но и простыхъ людехъ, не то̂лько въ мȣжахъ, но и женахъ, не то̂лько въ Рȣсинахъ, но и тыхъ честныхъ Полѧкахъ, которїи ꙗко на рȣско̂й земли зрожденни̂ а меже Рȣсинами обытающїи, также до справы рȣско-народнои сѧ причинѧютъ, навѣть и въ старозаконныхъ братїѧхъ обȣжаесѧ.

Мило намъ про тое за помочевь Вышнаго до такъ важного дѣла приступаючи, имена тыхъ честныхъ осо̂бъ до общои вѣдомости подати, первое дѣланїе въ то̂мъ взглядѣ розпочати, и первый списъ даро̂въ на до̂мъ народный ôтворити.

Такъ на рȣки Ч. Г. Ивана Бѣрецкого Заст. Деконата изъ Саноцкого прислали:

П. Марїѧ Левѣньска . . . . 1 зр. — кр.
„ Анна Левѣньска . . . . 1 „ — „
„ Марїѧ Балковска . . . . 1 „ — „
„ Екатерина Коциловска . . . — „ 20 „
„ Елена Бѣрецка . . . . . — „ 48 „
„ Юлїѧ и Антонина Бѣрецка . — „ 12 „
„ Меланїѧ Керекартовна . . . — „ 20 „
„ Марїѧ Чернецка . . . . . — „ 20 „
На праздникȣ св. Димитрїѧ въ Патковѣ собрано . . . 1 „ — „
Ч. Стефанъ Кȣликъ господарь зъ Рȣдного . . . . . . 1 „ — „
Въ селѣ М. коло Львова въ одно̂мъ честно̂мъ рȣско̂мъ домȣ при слȣчаю праздника въ слѣдствїе заохоты чрезъ Ч. Свѧщ. Д. Рȣсини и Рȣсинки при домашно̂й забавѣ зложили на до̂мъ народный . . . . . 5 „ $13^1/_5$ „
Ч. Свѧщ. Головацкїй Парохъ зъ Повѣтнои окр. Льво̂вского . . 5 зр. — кр.
Ч. свѧщ. Іѡсафатъ Кобрыньскїй изъ Мышына . . . . 1 „ — „
Ч. свѧщ. Іѡсифъ Кобрыньскїй изъ Лȣчи . . . . — „ 30 „
Ч. свѧщ. Даміанъ Кȣстиновичь изъ Ростокъ . . . . . . 1 „ 15 „
Ч. свѧщ. Василїй Слоневскїй изъ Ключева Великого . . . . 1 „ — „
Ч. свѧщ. Еѵдозїй Романовскїй изъ Сопова . . . . . . 1 „ 15 „
Ч. Господ. Стефанъ Кȣликъ изъ Рȣдного по разъ вторый . . 1 „ — „
Оденъ Ч. свѧщенникъ римского обрѧдка . . . . 2 „ — „
Ч. Стецкїй кассїерь зъ Роздола 2 „ — „
Ч. Громады Новосѣлка, Бѣлокерница съ свѧщ. . . . . . . 2 „ 30 „
Ч. Свѧщ. Игнатїй Кȣчыньскїй Намѣстникъ Любачевского Деканатȣ . . . . 10 „ — „
Ч. свѧщ. Иванъ Ковальскїй Пар. Столинскїй . . . . 20 „ — „
Ч. свѧщ. Андрей Подлȣскїй Пар. Бѣчали . . . . 6 „ — „
Ч. свѧщ. Гаврїилъ Прокоповичь Капелѧнъ Липовецъ . . . . 2 „ — „
Ч. свѧщ. Онȣфрїй Котовичь . . 3 „ — „
Ч. свѧщ. Антонїй Лѣсковацкїй кооператоръ . . . . — „ 51 „
Ч. свѧщ. Василїй Гаврышкевичь . 5 „ — „
Ч. свѧщ. Игнатїй Свѣдзѣньскїй . 4 „ — „
Ч. свѧщ. Александерь Пошкевичь Пар. Щȣткова . . . . . . 2 „ — „
Ч. свѧщ. Симеонъ Титла Пар. Любачева . . . . 3 „ 10 „
Ч. свѧщ. Иванъ Голодыньскїй Адм. Вроблѧчыньскїй . . . . . 1 „ — „
Ч. свѧщ. Ꙗковъ Лȣкашевичь Адм. Люблинца . . . . 1 „ — „
Ч. свѧщ. Теодоръ Кошнерскїй Адм. Горинецъ . . . . 1 „ — „
Ч. свѧщ. Андрей Низовый Адм.

Бамны . . . . 1 зр. — кр.
Ч. свящ. Иванъ Цисарекъ Пар. Кобильницѣ рускои . . . 1 „ — „
Ч. Алексей Петрашевичь . . . — „ 40 „
Ч. Василій Леонтовичь Пар. Коровецкій . . . . 4 „ — „
Ч. свящ. Іωсифъ Июсь . . . 1 „ — „
Ч. свящ. Павло Поланьскій Пар. Ловчи . . . . 1 „ — „
Ч. свящ. Ефтимій Громовичь Пар. Потутуръ . . . . . . 5 „ — „
Громада Чеховъ . . . . . 3 „ — „
Ч. свящ. Тишыньскій Крылошанъ 2 „ — „
Ч. свящ. Феодоръ Вѣтвѣцкій Пар. Далешави . . . . 10 „ — „
Ч. Г. Бруно Рогальскій ц. к. окружній оурядникъ . . . 2 „ — „
Ч. Г. Каетанъ Пассакасъ закупень изъ Колѣнокъ . . . . . 2 „ — „
Ч. Г. Григорій Туркевичь поборца зъ Колѣнокъ . . . . . 1 „ — „
Ч. Г. Андрей Марковскій Реєнтій и оучитель . . . . . . 1 „ — „
Ч. Брацтво Церковное зъ Далешави 3 „ — „
Ч. Сестрицѣ зъ Далешави . . 2 „ — „
Ч. Г. Каролина Левѣцка вдовица — „ 30 „
Ч. Громада Далешави . . . 4 „ 10 „
Ч. Г. Юхимъ Берковичь Арендаръ зъ Далешави . . . . . — „ 40 „
Ч. Г. Ицко Нафталѣ Арендаръ зъ Дубокъ . . . . — „ 40 „
Ч. свящ. Лука Кобрыньскій кооп. зъ Далешави . . . . . 1 „ — „
Ч. Г. Антоній Дорожыньскій Економъ зъ Колѣнокъ . . . . 1 „ — „
Ч. Брацтво зъ Колѣнокъ . . . 2 „ — „
Ч. Сестрицѣ зъ Колѣнокъ . . 1 „ — „
Ч. Громада зъ Колѣнокъ . . . 8 „ — „
Ч. свящ. Стефанъ Скоробогатій Пар. зъ Зашкова . . . . 20 „ — „
За спроданіе печатаныхъ книжочокъ Радныхъ въ Бучачу и въ Бережанахъ . . . . . . 10 зр. 31 кр.
Ч. Г. Цинъ Обыватель Львовскій за вынанимленіе пивницѣ въ домѣ народномъ . . . . 50 „ — „
Кромѣ тыхъ сложили еще на печатню народну Гром. Ракова окр. Стрыйского . . . 15 „ — „
Ч. Громада Надѣова . . . 15 „ — „
„ „ Струтына выжнаго 12 „ — „
„ „ Струтына нижнаго 12 „ — „
„ „ Велдѣжа . . . 10 „ — „
„ „ Новоселицѣ . . 10 „ — „
„ „ Илема . . . 5 „ — „
„ „ Долины . . . 8 „ — „
Ч. свящ. Заиончковскій . . 2 „ — „
Ч. Рада Долиньска . . . 11 „ — „
Наросты ôдъ тыхъ грошей оучинили . . . . 1 „ 20 „
Ч. Громада Николаева и Пôдсоснова округа Бережаньского 50 „ — „
Ч. Г. Намѣстникъ Бобрецкій Парохъ Николаева Феодоръ Хомѣньскій . . . . . . 10 „ — „

Сумма . . . 389 зр. 15 1/5 кр.

Надѣемся, що за тымъ примѣромъ также всѣ отечестволюбивіи мужи и жены скоро пôйдутъ, и Радѣ Головнôй способность подадутъ, около пользы и славы руского народа крѣпко и дѣйствительно дѣлати. Дôмъ народной есть очень великое и важное дѣло; намъ Русинамъ въ нашыхъ обстоятельствахъ необходиме, и до двигненія руского народа незбудне. Вымагае оно бôльшыхъ жертвъ, но соединенними силами дасть ся тое дѣло легко въ дѣйствіе ввести. Не медлѣтъ же Ч. Ч. Родимцѣ на пристолъ отечества скоро жертвовати; суть бо то жертвы для руского блага.

Ôдъ Рады Руской Головной.

Львôвъ 3/15 Сѣчня 1850.

Выдаватель и ôдповѣдательный Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ М. Порембы.